

Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijns-
gezondheidszorg, NIVEL, postbus 1568 3500 bn utrecht
telefoon: 030 - 319946

Utrecht, 1988

Het gebruiken van de inhoud van deze brochure in publi-
caties is toegestaan, mits de bron duidelijk en nauw-
keurig wordt vermeld.

REGISTRATIE
ADSPIRANT
HUISARTSEN

F. van Dam
oktober 1988

Nederlands instituut voor onderzoek van de eerste-
lijnsgezondheidszorg NIVEL
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030-319946

Het Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijnsgezondheidszorg (NIVEL) verzamelt en verspreidt kennis en informatie over structuur en functioneren van de eerstelijnsgezondheidszorg, mede in relatie tot andere sectoren van de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening.

Tot de activiteiten van het NIVEL behoren het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, registratie- en documentatie-activiteiten en het beheren van een (algemeen toegankelijke) bibliotheek.

Het NIVEL is voortgekomen uit het voormalige Nederlands Huisartsen Instituut (NHI) en wordt grotendeels gesubsidieerd door het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

INHOUD

	pag
1. Inleiding	5
2. Huisartsen in opleiding	7
3. Het aantal adspirant-huisartsen	9
4. Het aantal gevestigden	12
5. Het aantal assistenten	14
6. Adspirant-huisartsen op zoek naar een praktijk	15
7. Adspirant-huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven of nooit hebben gehad	19
8. Ter afsluiting	21

1. INLEIDING

Sinds januari 1979 verzamelt het Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijnsgezondheidszorg (NIVEL) gegevens over mensen die de huisartsenopleiding hebben voltooid.

Voor deze gegevensverzameling wordt van twee gegevensbronnen gebruik gemaakt. Enerzijds worden gegevens van de Huisarts Registratie Commissie geraadpleegd en anderzijds putten we informatie uit een enquête die jaarlijks op peildatum 1 januari wordt gehouden.

Door de Huisarts Registratie Commissie wordt de volgende informatie omtrent adspirant-huisartsen verstrekt:

- naam, geslacht, geboorteplaats en -datum;
- het huidig woonadres;
- de universiteit waar het artsexamen is afgelegd en de datum waarop dit is gebeurd;
- de universiteit waar men de huisartsenopleiding gevolgd heeft en de begin- en einddatum van deze opleiding;
- de datum van registratie als huisarts.

De tweede informatiebron is de jaarlijkse enquête die wordt toegestuurd aan alle afgestudeerden van de huisartsenopleiding, dat wil zeggen aan diegenen die nog niet gevestigd zijn en hun vestigingsplannen nog niet hebben opgegeven (waarvan wij dat althans nog niet weten). Het doel hiervan is inzicht te krijgen in de bezigheden en voornemens van deze groep. De vragenlijst bevat vier onder-

delen: één gedeelte voor afgestudeerden die zich hebben gevestigd (maar waarvan dat bij ons nog niet bekend was), één gedeelte voor degenen die als assistent(e) in een huisartspraktijk werkzaam zijn, één gedeelte voor mensen die op zoek zijn naar een zelfstandige vestiging (of tijdelijk niet-zoekend, maar nog wel 'in de markt' zijn), en tenslotte één gedeelte voor hen die definitief hebben afgezien van het plan om zich als huisarts te vestigen, of nooit dergelijke plannen hebben gehad (ook hier gaat het slechts om die mensen waarvan wij dit nog niet wisten; zodra men aan ons te kennen heeft gegeven dat men geen vestigingsplannen meer heeft, wordt er het jaar daarop geen vragenlijst meer toegestuurd).

Op basis van bovengenoemde gegevens kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel huisartsen hebben de huisartsenopleiding gevolgd?
- hoeveel van hen hebben zich als huisarts gevestigd of zijn als assistent-huisarts werkzaam?
- hoeveel tijd verloopt er tussen beëindiging van de huisartsenopleiding en vestiging als huisarts?
- hoeveel huisartsen zijn op zoek naar een praktijk?
- hoeveel huisartsen hebben hun vestigingsplannen opgegeven?
- welke voorkeuren hebben huisartsen ten aanzien van een toekomstige praktijk?

Tot op heden zijn er negen peilingen geweest. Voor de peiling van 1 januari 1988 zijn 1525 vragenlijsten uitgestuurd. Na één rappel werden de adspirant-huisartsen die niet reageerden, telefonisch benaderd. Het resultaat van deze werkwijze is een respons van 96%. In totaal hebben 26 adspirant-huisartsen hun medewerking aan de enquête geweigerd en waren 31 mensen onbereikbaar. Daarnaast bevonden zich van het totaal aantal afgestudeerden van de huisartsenopleiding 72 adspirant-huisartsen op de peildatum in het buitenland. De meesten van hen werd geen enquête toegestuurd, omdat het adres veelal niet te achterhalen was.

2. HUISARTSEN IN OPLEIDING

Op 1 januari 1988 volgen 430 studenten de opleiding huisartsgeneeskunde (tabel 1). Dit zijn er beduidend minder dan in voorgaande jaren; vergeleken met 1 januari 1987 is er sprake van een daling van 8%. Van de 430 studenten die op 1 januari 1987 bezig zijn met de opleiding volgden 47 studenten (11%) de nieuwe tweejarige (interim-)opleiding huisartsgeneeskunde. Zij zullen bij de volgende peiling dus nog in opleiding zijn. Dit geldt eveneens voor de acht studenten die de opleiding in deeltijd volgden.

Van de groep van 430 studenten is een minderheid (35,6%) van het vrouwelijk geslacht. Dit percentage verschilt overigens per Universitair Huisartsen Instituut (tabel 1).

Tabel 1: Aantal studenten dat op 1 januari 1988 de huisartsenopleiding volgt, naar universiteit en geslacht

	mannen		vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
RU Groningen	47	69,1	21	30,9	68	100,0
VU Amsterdam	19	55,9	15	44,1	34	100,0
Univ. v. Amsterdam	37	63,8	21	36,2	58	100,0
RU Leiden	35	57,4	26	42,6	61	100,0
EU Rotterdam	40	65,6	21	34,4	61	100,0
RU Utrecht	41	69,5	18	30,5	59	100,0
KU Nijmegen	44	73,3	16	26,7	60	100,0
RU Limburg	14	48,3	15	51,7	29	100,0
Totaal	277	64,4	153	35,6	430	100,0

De periode tussen de voltooiing van de medicijnenstudie (artsexamen) en de aanvang van de huisartsenopleiding (ofwel de wachttijd) is in 1987 opnieuw toegenomen en bedraagt momenteel - voor degenen die in 1987 met de opleiding zijn begonnen - 35 maanden. Deze wachttijden verschillen per Huisartsen Instituut: aan de Nijmeegse universiteit bedroeg de gemiddelde wachttijd in 1987 46 maanden, de Limburgse universiteit kende een wachttijd van 24 maanden.

Tabel 2: Gemiddelde duur van de periode tussen het artsexamen en het begin van de huisartsenopleiding (wachttijd), naar jaar waarin de opleiding is gestart

Jaar van start van de opleiding	gemiddelde wachttijd in maanden
1974	1,7
1975	2,9
1976	3,8
1977	5,2
1978	7,1
1979	10,5
1980	13,6
1981	14,9
1982	17,7
1983	23,7
1984	27,2
1985	30,2
1986	33,4
1987	35,0

3. HET AANTAL ADSPIRANT-HUISARTSEN

In 1974 voltooiden aan de Rijksuniversiteit Utrecht de eerste 31 huisartsen de toen nieuwe opleiding huisartsgeneeskunde. In 1975 leverden ook de opleidingen aan de andere universiteiten huisartsen met de nieuwe opleiding af. In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van het totaal aantal artsen dat tot en met 1987 de huisartsenopleiding heeft voltooid. Hierin valt te zien dat de opleiding in Utrecht tot nu toe de meeste huisartsen heeft afgeleverd (970).

Tabel 3: Verdeling van de afgestudeerden van de huisartsenopleidingen naar jaar van voltooiing van de opleiding en universiteit (tot 1 januari 1988)

Jaar van voltooiing van de opleiding	Groningen	A'dam VU	A'dam UVA	Leiden	R'dam	Utrecht	Nijmegen	Maastricht	Totaal
1974	-	-	-	-	-	31	-	-	31
1975	20	43	7	1	13	79	6	4	173
1976	70	66	33	1	48	88	16	18	340
1977	80	65	57	49	57	77	58	15	458
1978	85	66	58	61	55	75	72	19	492
1979	75	62	50	57	67	62	71	20	464
1980	73	52	49	53	59	68	70	18	442
1981	66	53	41	48	65	68	69	10	420
1982	70	53	44	61	65	60	71	26	450
1983	67	53	44	60	70	82	70	28	474
1984	73	55	68	58	69	72	72	30	497
1985	68	56	71	54	65	71	71	29	485
1986	52	45	69	55	61	60	66	30	438
1987	67	50	58	59	65	77	72	29	477
Totaal	866	719	649	617	759	970	784	276	5640

Het aantal studenten dat jaarlijks de huisartsenopleiding in Nederland voltooit ligt tussen de 400 en 500. In 1987 studeerden meer huisartsen af dan in 1986 en ongeveer evenveel als in de drie jaren daarvoor. Gezien het aantal studenten dat momenteel de opleiding volgt (430) valt te verwachten dat het cijfer van 1988 wel weer wat lager zal liggen.

Van alle 5640 huisartsen die tot nu toe de huisartsenopleiding hebben voltooid is 25,2% vrouw (tabel 4). Van degenen die de opleiding in 1987 voltooiden was dit 30,4%, relatief gezien iets minder dan in 1986, maar nog beduidend meer dan in de jaren daarvoor.

Tabel 4: Aantal afgestudeerden van de huisartsenopleiding naar geslacht en jaar van voltooiing van de opleiding (tot 1 januari 1988)

Jaar van voltooiing van de opleiding	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1974	29	93,5	2	6,5	31	100,0
1975	154	89,0	19	11,0	173	100,0
1976	277	81,5	63	18,5	340	100,0
1977	363	79,3	95	20,7	458	100,0
1978	378	77,0	113	23,0	491	100,0
1979	348	75,0	116	25,0	464	100,0
1980	339	76,7	103	23,3	442	100,0
1981	313	74,5	107	25,5	420	100,0
1982	325	72,2	125	27,8	450	100,0
1983	342	72,2	132	27,8	474	100,0
1984	364	73,2	133	26,8	497	100,0
1985	356	73,4	129	26,6	485	100,0
1986	299	68,3	139	31,7	438	100,0
1987	332	69,6	145	30,4	477	100,0
Totaal	4219	74,8	1421	25,2	5640	100,0

Net als bij de voorafgaande peilingen is er een aantal mensen die bij de Huisarts Registratie Commissie is ingeschreven maar niet aan één van de acht Nederlandse huisartsenopleidingen is afgestudeerd. Dit betreft voor het merendeel huisartsen die in België zijn gaan studeren, vanwege de numerus fixus in ons land. Op grond van het vrije verkeer van artsen binnen de EG zijn deze artsen gerechtigd om zich in Nederland als huisarts te vestigen. Vandaar dat we ook deze groep blijven volgen. Vanwege haar bijzondere positie is deze groep niet in alle tabellen opgenomen. In tabel 1 en 2 is deze groep bijvoorbeeld buiten beschouwing gelaten. Ze wordt daarentegen wel meegenomen in tabellen waarin gekeken wordt naar het aantal assistenten, praktijkzoekenden en degenen die hun plannen hebben opgegeven. In totaal omvat deze groep 77 personen.

4. HET AANTAL GEVESTIGDEN

Van de in totaal 5640 huisartsen die in Nederland van 1974 tot 1 januari 1988 de huisartsenopleiding hebben voltooid, waren er op die laatste datum 2948 (ofwel 52,3%) gevestigd als zelfstandig huisarts (tabel 5). Het aantal vrouwelijke huisartsen dat zich zelfstandig heeft gevestigd, is nog steeds ondervertegenwoordigd. Van alle vrouwelijke huisartsen die de huisartsenopleiding hebben voltooid heeft tot 1 januari 1987 bijna 36% zich zelfstandig gevestigd. Voor de mannen bedraagt dit percentage 58%.

Tabel 5: Aantal zelfstandig gevestigden tot 1 januari 1988 in verhouding tot het jaarlijks aantal afgestudeerden, naar geslacht

Jaar van voltooiing van de opleiding	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1974	19	65,5	1	50,0	20	64,5
1975	105	68,2	6	31,6	111	64,2
1976	203	73,3	24	38,1	227	66,8
1977	268	73,8	37	38,9	305	66,6
1978	270	71,4	48	42,5	318	64,8
1979	245	70,4	50	43,1	295	63,6
1980	218	64,3	50	48,5	268	60,6
1981	222	70,9	44	41,1	266	63,3
1982	203	62,5	61	48,8	264	56,7
1983	221	64,6	61	46,2	282	59,5
1984	200	54,9	56	42,1	256	51,5
1985	170	47,8	42	32,6	212	43,7
1986	74	24,7	27	19,4	101	22,9
1987	23	6,9	-	-	23	4,8
Totaal	2441	57,9	507	35,7	2948	52,3

De relatieve achterstand van de vrouwen is, wat dit betreft, in vergelijking met 1986, in 1987 iets kleiner geworden. De verkleining van deze achterstand wordt, zoals te zien is in tabel 6, de laatste drie jaar overigens veroorzaakt doordat het percentage zelfstandig gevestigde mannelijke

huisartsen afneemt en niet zozeer doordat dit percentage bij de vrouwen toeneemt.

Tabel 6: Percentage gevestigden in verhouding tot het totaal aantal afgestudeerden, naar geslacht, op de afgelopen zeven peildata

Peildatum 1 januari	mannen	vrouwen
1982	54,3%	21,1%
1983	56,1%	23,0%
1984	55,3%	25,1%
1985	56,2%	30,8%
1986	60,1%	35,7%
1987	59,1%	35,6%
1988	57,9%	35,7%

De periode die verloopt tussen de voltooiing van de huisartsenopleiding en het tijdstip van vestiging als huisarts kan worden voorgesteld door middel van een cohortanalyse (tabel 7). Per jaargroep (cohort) kan hieruit worden afgeleid welk percentage van de afgestudeerden na één jaar, na twee jaar, na drie jaar etcetera, gevestigd is.

Tabel 7: Percentage zelfstandig gevestigde huisartsen per jaargroep (cohort) naar het aantal jaren* dat is verlopen sinds het einde van de opleiding

Cohort	Tijdsduur na einde opleiding									
	1 jr.	2 jr.	3 jr.	4 jr.	5 jr.	6 jr.	7 jr.	8 jr.	9 jr.	10 jr.
1974	12,9	45,2	54,8	58,1	64,5	64,5	64,5	64,5	64,5	64,5
1975	17,3	42,8	50,3	57,2	60,1	61,3	63,0	63,6	63,6	63,6
1976	22,4	42,6	51,5	56,5	60,0	61,5	63,5	64,1	65,6	66,2
1977	22,5	40,2	51,5	58,1	61,4	62,7	64,2	65,3	65,5	66,2
1978	25,1	40,7	50,7	55,8	58,0	60,5	62,7	64,4	64,8	64,8
1979	24,1	42,0	50,6	56,0	59,1	60,3	62,5	63,4	63,6	
1980	25,8	39,8	49,1	53,8	56,6	59,0	60,2	60,6		
1981	23,8	41,0	51,7	57,4	61,7	63,1	63,3			
1982	22,9	38,4	46,7	55,1	57,8	58,7				
1983	29,3	46,2	56,8	58,4	59,5					
1984	27,6	44,9	49,3	51,5						
1985	31,8	40,4	43,7							
1986	17,1	23,1								
1987	4,8									

* De onderste percentages van de kolommen hebben niet op een volledige periode betrekking. Voor de jaargroep 1987 betekent dit bijvoorbeeld dat nog niet iedereen al een volledig jaar is afgestudeerd.

Uit tabel 7 blijkt dat binnen één jaar na de opleiding tot huisarts tussen de 20 en 30% zich zelfstandig heeft gevestigd. Voor de laatste twee afstudeercohorten gaat dit echter niet meer op, hetgeen veroorzaakt wordt door het in februari 1986 in werking getreden wettelijk vestigingsbeleid. De vestigingsmogelijkheden zijn sindsdien aanmerkelijk afgenomen, hetgeen ook wordt weerspiegeld door de stagnatie in de percentages zelfstandig gevestigden in de andere jaargroepen. Uit de tabel blijkt dat van degenen afgestudeerd vóór 1985 circa 50% binnen drie jaar een zelfstandige vestiging heeft. Na verloop van tijd tendeert dit percentage naar 65%. Voor degenen afgestudeerd vanaf 1985 zal een dergelijke trend waarschijnlijk niet opgaan. Van de laatste twee afstudeercohorten (1986 en 1987) is respectievelijk slechts 23,1% en 4,8% per 1 januari 1988 zelfstandig gevestigd.

5. HET AANTAL ASSISTENTEN

Per 1 januari 1988 zijn er 269 adspirant-huisartsen (afgestudeerd vanaf 1974) werkzaam als assistent in een huisartsenpraktijk. Meer dan de helft van hen (53,5%) is van het vrouwelijke geslacht. Van deze vrouwelijke assistent-huisartsen zijn er 35 werkzaam in de praktijk van hun echtgenoot. Van de overige 234 assistenten is 71% werkzaam bij een solowerkende huisarts. Indien we kijken naar de aard van het assistentschap, dan kan worden geconstateerd dat bij vrouwen relatief vaker sprake is van een min of meer permanent assistentschap dan

bij mannen (70,1% versus 29,6%) (tabel 8). Een dergelijk permanent assistentschap kan worden gezien als een alternatief voor een zelfstandige vestiging. Bij de mannen is het assistentschap vaak een voorbereiding op een latere associatie of praktijkovername (44%).

Tabel 8: Assistenten in een huisartspraktijk per 1 januari 1988 naar aard van het assistentschap en geslacht

Aard van het assistentschap	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Assistentschap van beperkte duur	33	26,4	25	17,4	58	21,6
Assistentschap met een meer permanent karakter	37	29,6	101	70,1	138	51,3
Assistentschap als proefperiode voor associatie of overname	55	44,0	18	12,5	73	27,1
Totaal	125	100,0	144	100,0	269	100,0

Verder blijkt dat het assistentschap voor mannen vaker een hele dagtaak is dan voor vrouwen. Van de mannen is 38,4% 40 uur per week als assistent werkzaam. Bij de vrouwelijke assistenten ligt dit percentage op 12,5%. Dit verschil is in 1987 overigens afgenomen (was respectievelijk 42,2% en 8,2%).

6. ADSPIRANT-HUISARTSEN OP ZOEK NAAR EEN PRAKTIJK

Op 1 januari 1988 zijn 641 adspirant-huisartsen op zoek naar een zelfstandige vestiging. Hiervan zijn er 343 actief en 298 minder actief aan het zoeken. Van de mannelijke zoekers is 60% actief op zoek, van de vrouwen is dit 39%. De geringe vestigingsmogelijkheden van de laatste jaren hebben

ertoe geleid dat het aantal praktijkzoekende huisartsen opnieuw is toegenomen (in 1987 met 12,5%) en nog nooit zo hoog was (tabel 9).

Tabel 9: Aantal praktijkzoekende huisartsen vanaf 1 januari 1980

Peildatum	Praktijkzoekende huisartsen
1980	327
1981	406
1982	457
1983	516
1984	545
1985	610
1986	528
1987	570
1988	641

Indien we de praktijkzoekende huisartsen uitsplitsen naar jaar van voltooiing van de opleiding, dan zien we dat van degenen afgestudeerd in 1987 bijna 56% praktijkzoekend is op 1 januari 1988. Dit percentage neemt uiteraard af naarmate het langer geleden is dat men de opleiding heeft voltooid. Vrouwelijke adspirant-huisartsen zijn relatief gezien iets meer op zoek naar een praktijk dan hun mannelijke lotgenoten (tabel 10).

Tabel 10: Aantal praktijkzoekende huisartsen per 1 januari 1988, in verhouding tot het aantal jaarlijks afgestudeerden*, naar geslacht

Jaar van voltooiing van de opleiding	Aantal afgestudeerden		Praktijkzoekende huisartsen					
	mannen	vrouwen	mannen		vrouwen		Totaal	
			abs	%	abs	%	abs	%
1974	29	2	-	-	-	-	-	-
1975	154	19	-	-	-	-	-	-
1976	277	63	-	-	2	3,2	2	0,6
1977	363	95	1	0,3	3	3,2	4	0,9
1978	378	113	2	0,5	2	1,8	4	0,8
1979	348	116	-	-	1	0,9	1	0,2
1980	339	103	3	0,9	3	2,9	6	1,4
1981	313	107	3	1,0	3	2,8	6	1,4
1982	325	125	12	3,7	5	4,0	17	3,8
1983	342	132	23	6,7	11	8,3	34	7,2
1984	364	133	34	9,3	15	11,3	49	9,9
1985	356	129	65	18,3	28	21,7	93	19,2
1986	299	139	101	33,8	47	33,8	148	33,8
1987	332	145	192	57,8	76	52,4	268	56,2
Totaal	4219	1421	436	10,3	196	13,8	632	11,2

* Exclusief negen huisartsen die in het buitenland de opleiding hebben gevolgd

In de enquête werd aan de praktijkzoekende adspiranten gevraagd naar de wensen omtrent de kenmerken van een toekomstige praktijk. Van de 641 praktijkzoekende huisartsen geeft 15% de voorkeur aan het werken in een solopraktijk; 74% van hen spreekt de voorkeur uit voor één of andere vorm van een samenwerkingsverband. Het verschil tussen mannen en vrouwen is hierbij frappant: mannen geven vaker te kennen als solowerkende huisarts aan de slag te willen dan vrouwen (19% versus 6%); 12% van de mannen en 10% van de vrouwen hebben geen voorkeur ten aanzien van de praktijkvorm. Een dergelijke indifferentie is nog groter indien gevraagd wordt naar de gewenste vestigingswijze: respectievelijk 27% en 20% heeft hieromtrent geen voorkeur. Wel wil het merendeel (62%) van de vrouwelijke praktijkzoekende huisartsen zich in associatie vestigen. Gevraagd naar het gewenste dienstverband, geven de meeste mannelijke zoekers de voorkeur aan een vrij beroep (51,1%). Bij de

vrouwen ligt dit op 21%; zij geven veelal de voorkeur aan het werken in dienstverband (53%). Ook hierbij had een aanzienlijk deel van de praktijkzoekende adspiranten geen voorkeur (15%).

De praktijkzoekende huisartsen is tevens gevraagd naar de gewenste praktijkomvang. In tabel 11 zien we dat, naast de 26,4% die geen voorkeur heeft, 22% zich uitspreekt voor een praktijk met minder dan 2000 patiënten. Ook hierbij bestaat een duidelijk verschil indien we uitsplitsen naar geslacht, mannen hebben over het algemeen gesproken eerder voorkeur voor een grotere praktijk.

Tabel 11: Door praktijkzoekende adspirant-huisartsen gewenste praktijkomvang, naar geslacht, per 1 januari 1988

Gewenste praktijkomvang	mannen		vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
minder dan 1800	40	9,0	75	37,7	115	17,6
1800 - 1999	11	2,5	15	7,5	26	4,1
2000 - 2199	113	25,6	27	13,6	140	21,6
2200 - 2399	108	24,4	16	8,0	124	19,3
2400 of meer	61	13,8	6	3,0	67	10,5
geen voorkeur	109	24,7	60	30,2	169	26,4
Totaal	442	100,0	199	100,0	641	100,0

De gemiddelde gewenste praktijkomvang is vanaf 1982 tot 1986 ieder jaar iets afgenomen. Vanaf 1986 zien we weer een lichte stijging tot 2000 patiënten per 1 januari 1988 (tabel 12). De gemiddelde gewenste praktijkomvang is bij de mannen 2126 en bij de vrouwen 1703 patiënten.

Tabel 12: Door praktijkzoekende adspirant-huisartsen gewenste gemiddelde praktijkomvang vanaf 1982, per 1 januari

Peildatum	Gemiddelde gewenste praktijkomvang
1982	2250
1983	2183
1984	2096
1985	2013
1986	1970
1987	1985
1988	2000

Naast de praktijkzoekenden is er ook nog een groep adspirant-huisartsen die wel 'in de markt' is voor een zelfstandige praktijk, maar op de peildatum 1 januari 1988 om verschillende redenen niet zoekt. Het gaat hier om 203 personen. Van hen is 45% nog niet begonnen met zoeken en heeft 39% al wel gezocht maar is op de peildatum niet in de gelegenheid te zoeken; 32 personen (16%) is reeds verzekerd van een toekomstige praktijk.

7. ADSPIRANTEN DIE HUN VESTIGINGSPLANNEN HEBBEN OPgegeven OF NOOIT HEBBEN GEHAD

De peiling van 1 januari 1988 laat zien dat 170 huisartsen in de loop van 1987 hun plannen om huisarts te worden hebben opgegeven, waarmee het totaal aantal adspirant-huisartsen dat te kennen

heeft gegeven geen plannen (meer) te hebben om huisarts te worden op 1516 komt (26,9% van alle sinds 1974 afgestudeerde huisartsen). Het percentage adspiranten dat afziet van een eigen praktijk neemt toe naarmate het langer geleden is dat men de opleiding voltooid heeft (tabel 13).

Tabel 13: Aantal en percentage adspirant-huisartsen dat geen vestigingsplannen (meer) heeft naar jaar van voltooiing van de opleiding per 1 januari 1988

Jaar van voltooiing van de opleiding	jaarlijks aantal afgestudeerden	aantal zonder vestigingsplannen	
		abs	%
1974	31	11	35,5
1975	173	59	34,1
1976	340	106	31,2
1977	458	140	30,6
1978	491	152	31,0
1979	464	153	33,0
1980	442	150	33,9
1981	420	127	30,2
1982	450	138	30,7
1983	474	120	25,3
1984	497	123	24,7
1985	485	112	23,1
1986	438	85	19,4
1987	477	40	8,4

In tabel 14 valt te zien dat van de 170 personen die in 1987 hun plannen hebben opgegeven, het grootste deel (64,7%) wel vestigingsplannen heeft gehad, maar deze niet heeft kunnen realiseren, waarbij vooral de mannen deze reden aangeven.

Tabel 14: Mate waarin men van plan is geweest huisarts te worden, naar geslacht per 1 januari 1988

	mannen		vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Huisartsenopleiding zonder het expliciete doel om zich als huisarts te vestigen	13	10,7	8	16,7	21	12,3
Wilde wel huisarts worden, maar is tijdens opleiding al van plan veranderd	6	4,9	6	12,5	12	7,1
Wilde wel huisarts worden, maar heeft geen serieuze vestigingsplannen gehad	16	13,1	11	22,9	27	15,9
Wel plannen gehad, doch niet gerealiseerd	87	71,3	23	47,9	110	64,7
Totaal	122	100,0	48	100,0	170	100,0

8. TER AFSLUITING

Ter afsluiting willen we de belangrijkste resultaten uit de peiling van 1 januari 1988 naar voren halen.

- Per 1 januari 1988 bedraagt het aantal huisartsen in opleiding 430; hiervan is 64,4% van het mannelijk geslacht.
- De duur van de periode tussen het artsexamen en het begin van de huisartsenopleiding blijft toenemen, en bedraagt voor degenen die in 1987 met de opleiding zijn begonnen 35 maanden.
- Het relatief aantal afgestudeerde vrouwelijke huisartsen bedroeg in 1987 30,4%, ongeveer evenveel als in 1986.
- Tussen de mannelijke en vrouwelijke afgestudeerde huisartsen bestaat nog steeds een groot verschil in het percentage zelfstandig gevestigden. Bij de mannen is dit 58%, bij de vrouwen 36% van de vanaf 1974 afgestudeerden. Dit verschil wordt de laatste jaren overigens kleiner.
- Van de adspirant-huisartsen werkzaam als assistent is 54% van het vrouwelijk geslacht.
- Op 1 januari 1988 zijn 641 adspirant-huisartsen op zoek naar een zelfstandige praktijk. Dit aantal is nog nooit zo hoog geweest.
- De meeste praktijkzoekenden (74%) spreken de voorkeur uit voor het werken als huisarts in een of ander samenwerkingsverband.
- De gemiddelde gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen bedraagt 2000. Vrouwen zijn vooral op zoek naar kleinere praktijken.